

УДК 061237

ББК 74.1

Наталія Бойко

ОРГАНІЗАЦІЯ ГУРТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ СУЧАСНИХ ДНЗ УКРАЇНИ В РУСЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

У статті проаналізована і описано актуальність виховання дітей в умовах гурткової діяльності сучасних дошкільних навчальних закладів. Розглянуто значення гуртків за інтересами, їхнє структурування і спрямування. Також чітко вказані види і ефективність різних гуртків, вплив на свідомість дитини.

Ключові слова: гурткова діяльність, форми роботи дітей в дошкільному навчальному закладі, обдарована дитина, бесіда, заняття, спостереження, актуальність.

Постановка проблеми. Виховання підростаючого покоління для кожної нації є найважливішим складником національної культури. Передача всіх культурно-історичних традицій батьків, дідів і прадідів завжди гарантувала вічність життя нації.

З огляду на це виникає необхідність пошуку нових підходів до визначення змісту виховання й освіти, до створення особистісно-зорієнтованої моделі навчання дітей.

Мета статті. Всі батьки без винятку хочуть бачити своїх дітей успішними і талановитими. Однак самостійно розвивати будь-які здібності у дитини є можливість далеко не у всіх батьків. Звичайно ж, можна наймати репетитора або індивідуального викладача, який сконцентрується на вашу дитину, віддаючи йому всю свою увагу і максимально розвиваючи його творчий потенціал. Варіант, звичайно ж, ідеальний, але має два маленьких, відчутних мінуса: дитина буде позбавлена додаткового спілкування з однолітками. А відсутність такого спілкування може привести до уповільнення формування навички комунікабельності; індивідуальні заняття з особовим викладачем – це дуже і дуже дороге задоволення, яке може дозволити собі далеко не кожна родина.

І ось тут на допомогу мамам і татам приходять різні гуртки та секції для дітей. Вони значною мірою доступніші, крім того, дитина отримує таке необхідне їй спілкування з однолітками.

Гуртки та секції для дітей дозволяють не тільки розвинути прихований потенціал дитини, але також організувати його вільний час. Крім того, дитячі секції та гуртки дисциплінують дитину, привчають її до процесу самоорганізації. Подібний навик, коли дитина виросте, надасть їй безцінну послугу [2].

Дитинство є унікальним та дивовижним. Саме в тоді кожна дитина може відчути себе сильною, веселою, доброю, пізнати найцікавіше. Для цього потрібно не лише бути дитиною, а й мати ще поряд чуйного та зацікавленого дорослого. Організація гурткової роботи в дошкільному навчальному закладі заслуговує на особливу увагу, тому що дуже важливо своєчасно виявити зацікавлення, здібності та нахили кожного малюка.

Гурткова робота в дошкільному навчальному закладі здавна не розглядається як нововведення. Вона посіла місце нормативної діяльності педагогічного колективу. Різноманітність гуртків і зміст їхньої роботи вражає далеко від сьогодні батьків вихованців широтою проблем. Однак, якими б різними, на перший погляд, не були гуртки, їх об'єднує чимало спільного, зокрема – загальні закономірності організації та функціонування.

Оскільки гурток є неформальним, вільним об'єднанням дітей у групи для занять, за їхніми спільними інтересами, їх опирають на додаткові матеріали порівняно з тими, які є у чинних освітніх програмах виховання і навчання в дошкільному навчальному закладі та здійснюється під керівництвом педагога [1].

Одна з основних умов розвитку творчої особистості – взаємодія між зовнішніми і внутрішніми чинниками, між генетичною обумовленістю творчої обдарованості й умовами, які пропонує навколишнє середовище. Якщо високий творчий потенціал має відповідні умови, то він піднімається на ще вищий рівень; у разі менших можливостей, розбудити творчість можна завдяки використанню відповідних навчально-виховних засобів і методів.

Дбаючи про розвиток творчих здібностей у школярів, залучаючи їх до творчої праці ми створюємо необхідні умови для розвитку всіх без винятку психічних якостей учнів. Залучення дітей для творчої діяльності різних форм позакласних занять розкриває перед ними горизонти людських можливостей і сприяє правильному визначенню свого місця на широкому полі власних умінь та здібностей.

Відбувається це з тієї причини, що в творчості людина реалізує в усій повноті свої знання, уміння та здібності, а отже отримавши можливості випробувати себе в різних видах діяльності, наочно переконаються в наявному арсеналі знань, умінь та здібностей і цим самим адекватно оцінює свої можливості, що безумовно сприяє в майбутньому правильному вибору професії [5].

Розвиток творчих здібностей учнів, залучення їх до творчої діяльності саме у позаурочний час в деякій мірі уберігає школярів від моральної деградації. Адже не секрет, що підлітки, які позбавленні можливості самовираження, більш схильні до правопорушень.

Творчість – це діяльність людини, в результаті якої створюються нові матеріали і духовні цінності. Головною діючою особою у гуртковій роботі є дитина, як індивідуальність, як потенційний творець власних цінностей.

Гурткова робота дітей пов'язана здебільшого з навчально-виховним процесом, що здійснюється на заняттях і ґрунтується на знаннях і навичках, набутих під час навчальних занять, оскільки гурткова робота не обмежується вимогами програми, не є конкретизована у змісті, то це сприяє урізноманітненню видів роботи під час роботи гуртка, заглиблює у різні види мистецтва, поєднання різних технік виконання того чи іншого виду роботи [4].

Творча діяльність дітей у гуртковій роботі сприяє формуванню у них певного відношення до навколишньої дійсності. Адже, відомо, що у людини яка не займається нею, виробляється прихильність до загально – прийнятих поглядів і думок.

Ефективність формування і розвитку творчих здібностей у гуртковій роботі у більшості залежить від вміння керівника організувати творчу діяльність дітей, якщо завдання для них будуть доступними, то їм буде працювати легко і цікаво. Складність їх повинна бути узгоджено з кожним “кроком” творчого розвитку дитини.

Особливе значення для розвитку творчих здібностей дітей має відвідування художніх музеїв, майстерень художників, виставок дитячої творчості, перегляд кінофільмів про видатних майстрів.

Отже, у вихованні почуттів і творчого розвитку особистості гурток відіграє незамінну роль. Гурткова робота здатна перенести маленьку людину у світ творчості, в якійсь мірі прилучити до скарбів художньої культури. Вона може принести дитині першу творчу радість, а радість творчості – одна з найбільших радостей на землі, перемоги над собою, утвердження маленької особи у світі розмаїття фарб, звуків, етичних почуттів.

Творчі гуртки – це один один із їх видів, проте існує багато інших. У статті я спробую описати основні їх види та їх вплив на дитину.

Малювання – художнє сприйняття світу-прекрасне відкриття для дитини і дорослого. Заняття з малювання існують у спеціалізованих дитячих центрах навіть для 6-місячних малят! Для самих маленьких є пальчикові нетоксичні фарби, за допомогою яких створюються перші картини. Малювання корисно для розвитку правої півкулі мозку, відповідального за креатив, емоції, абстрактність і образність мислення.

Театральна майстерність – ось вже де рай для розкріпачення дитячої скутості, боязкості, сорому! Але й не тільки. Найголовніше в театральних гуртках – дитина може розкритися як багатогранна творча особистість, навчитися повноцінно спілкуватися, красиво рухатися і говорити. Заняття в такому гуртку проводяться по декількох спеціалізаціях: дітей навчають сценічній мові і рухові, вчать акторській майстерності і пантомімі, старовинних танців та акробатики. У театральній студії розвивається пам'ять і почуття ритму, діти вчаться працювати в групі, малювати декорації і майструвати реквізит, шити костюми. Як правило, дітей організовано водять на спектаклі в професійних театрах, знайомлять і з творчістю інших дитячих колективів. Це дає потужний поштовх розвитку дитини як особистості.

Технічні гуртки – популярність таких занять зараз не настільки висока, не так як раніше, але не варто відмовлятися від ідеї навчити хлопчика користуватися молотком, дрилем. Взагалі багато п'яти-шестирічні діти з величезним задоволенням майструють моделі літаків і кораблів. І хто знає, можливо, ваш малюк, походивши на заняття в технічний гурток, стане великим проектувальником або найвідомішим інженером?

Умілі руки – hand made (те, що зроблено своїми руками) стає все більш актуальним. Це раніше кожна жінка була сама собі майстриня. А зараз вишивання, бісероплетіння, шиття, виготовлення ляльок та інших іграшок-ексклюзив. Такі речі завжди в ціні і дуже цінуються навколишніми як подарунок. Також таке захоплення може дати і непогане збільшення бюджету в майбутньому. Ну а зараз маленькі майстрині нехай розвивають смак, просторове мислення і дрібну моторику.

Живий куточок – спілкування з братами нашими меншими в спеціально відведених для цього місцях зберігає нерви батькам, не заохочують достаток живності в домі, а діточок вчить відповідальності і турботи.

Не кажучи вже про спілкування, яке дарують звірята. До речі, а чи знаєте ви про те, що саме тварини допомагають багатьом дітям, які відстають в розвитку? Тепло і любов, які дарують вихованці живих куточків, створюють сприятливий емоційний фон у дитини, відчуття його потреби.

Фахівці рекомендують почати заняття спортом з басейну. Ціна питання-не велика, а користь-істотна. По – перше, дитина загартовується, по-друге, навантажує

всі групи м'язів, по-третє, розвиває координацію рухів. І найголовніше, отримуючи навантаження, у воді діти краще захищені від усіляких травм, забитих місць і синців. Звичайно ж, під наглядом професійного інструктора.

Аеробіка – окрім навантажень на м'язи, на аеробіки дітки розвивають почуття ритму. Групи аеробіки для малят є практично в будь-яких фітнес-центрах, будинках дитячої творчості і багатьох басейнах. Тільки не здумайте взяти дитину на своє доросле заняття! Навантаження в дорослих зовсім інші, що стрибає біля мами дитина швидко видихається, його серце не пристосоване до заданого ритму, також він може втратити інтерес до занять взагалі.

Танці – на танцях дітям "ставлять" поставу на довгі роки. Це гарний, захоплюючий вид спорту, де крім ритміки і пластики, діти, отримують художній розвиток і кругозір. Дітки починають розбиратися в музиці, в танцювальних стилях, історії танцю взагалі. Єдиний мінус-це досить витратні заняття. Костюми у маленьких спортсменів, взуття коштують не набагато менше за дорослих, а змінювати їх треба частіше-з урахуванням зростання вашого чада. Фінансове питання стоїть і на наступних заняттях-фігурному катанні ...

Легка атлетика – цей вид спорту гармонійно розвиває всі групи м'язів, підвищує витривалість, вчить володіти всім тілом. При цьому він набагато менш травматичний, ніж, наприклад, спортивна гімнастика або акробатика, які вважаються дуже небезпечними для дітей.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології, що активно запроваджуються в навчально-виховний процес дошкільних навчальних закладів, забезпечують його оптимізацію і відкривають нові перспективи для пізнавальної й творчої діяльності вихованців гуртків, утворення творчих об'єднань. Загалом уможливають наступне:

- забезпечення нової, активної форми фіксації продуктів інтелектуальної й творчої діяльності у вигляді різних текстових документів презентацій, фото- і відео матеріалів задля їх подальшого використання, вдосконалення та поширення;
- доступ до широкого обсягу потрібної навчальної й доступної наукової інформації, її варіативності, а також способів аналітичної обробки;
- конструктивного змістовного діалогу з іншими користувачами;
- утворення з ними єдиного функціонального предметно зорієнтованого у дидактико-розвивального простору (комп'ютер не лише збільшує інтелектуальні й творчі можливості, впливає на пам'ять, емоції, мотиви та інтереси дитини, й змінює і перебудовує саму структуру її пізнавальної й творчої діяльності).

Кожен батько мріє про незвичайне майбутнє для власного чада. Для цього мами і татусі повинні допомагати своїм дітям у виявленні, усвідомленні їх інтересів, схильностей ... А потім – рекомендувати секції і гуртки. Якщо дитині важко визначитися, то нехай він походить у різні гуртки, щоб відчутти власну тягу до чогось-небудь [3]. Від батьків же потрібне терпіння і підтримка. Можна ж сходити на перші заняття разом з нащадками і спробувати потім розібратися – хоче займатися цим дитина чи ні? І що йому дадуть ці заняття?

Гуртки є актуальними і важливими для створення відповідних умов для повноцінного творчого, інтелектуального, духовного розвитку особистості; підвищення її мотивації до пізнання і творчості; задоволення освітніх потреб творчої особистості за допомогою залучення її до свідомої та систематичної творчої діяльності.

Висновок. У даній статті подано описи далеко не всіх видів дитячих гуртків і секцій. Вище перераховані лише найпоширеніші і затребувані з них. Можливо, для

вашої дитини ідеальним вибором виявиться що-небудь інше. Після того, як ви з ним визначитеся з родом занять, дізнайтеся про те, які гуртки знаходяться в межах вашої досяжності. Перш ніж записати в гурток свою дитину, постарайтеся дізнатися відгуки тих батьків, чиї діти вже відвідують дану секцію. Також знайдіть, можливість особисто поговорити з викладачем, який буде займатися з вашою дитиною. Якщо вас все влаштує, сміливо віддавайте дитину займатися.

Дитинство – дуже короткий період в житті людини. І воно все – таки має залишатися дитинством, щоб то не трапилось! І ми це повинні завжди пам'ятати.

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошк. виховання, 2012.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
3. Лисенко Н.В. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей // К.: Слово, 2013. – 56-60 с.
4. Макаренко А.С. О Виховання у сім'ї. – М.: Знання, 1975. – С. 70.
5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5-ти т. Т.Ш. – Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина. – К.: Радянська школа, 1977. – 670 с.

The article analyzed and described the relevance of children's education in the conditions of circle activity in modern preschool establishment. The article considers the role of interest groups, their structure and direction. Also clearly indicated the types and effectiveness of various groups, the impact on a child's mind.

Key words: *group activities, forms of activities with children at pre-school educational establishments, a gifted child, a conversation, lessons, an observations, relevance.*

УДК 373.2 : 070

ББК 74.100.51+76.01

Юлія Семеняко

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОСТІ: МЕДІАБЕЗПЕКА ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті обгрунтовано актуальність медіабезпеки як соціально-педагогічної проблеми. Впровадження медіаосвіти в практику роботи дошкільних навчальних закладів автором визначено як одну зі стратегій подолання негативних впливів медіа на підростаюче покоління. Розкрито поняття “інформаційна безпека”, “дошкільна медіаосвіта”, “медіаінформаційна безпека” та визначено основні завдання медіаосвіти на сучасному етапі в Україні. Схарактеризовані основні проблеми, подолання яких може забезпечити медіабезпеку дошкільників.

Ключові слова: *медіаосвіта, медіазасоби, інформаційно-комунікаційні технології, медіаграмотність, інформаційна безпека, медіабезпека.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна дитина є об'єктом впливу засобів масової інформації (далі – ЗМІ), починаючи з раннього віку, що створює проблему інформаційної безпеки особистості в умовах глобальної інформатизації суспільства. Величезна кількість не фільтрованої інформації деморалізує в першу чергу найбільш уразливу частину нашого суспільства – дітей, нав'язуючи їм штучно спотворене уявлення про норми і цінності людського життя [1, с. 21]. Сама інформація часто носить суперечливий, агресивний та негативний характер і впливає на соціально-моральні орієнтири суспільного життя. У зв'язку з чим, виникає проблема інформаційної безпеки, без вирішення якої важко уявити повноцінний розвиток особистості.